

Asia: Pielaveden Löytänän tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus
(POSELY/1267/2023)

Pohjois-Savon ELY-keskus
kirjaamo.pohjois-savo@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

ABO Wind Oy suunnittelee 13 voimalan tuulivoimahanketta Pielavedelle (sähkönsiirtolinja sijoittuu mahdollisesti myös lisälmen kaupungin alueelle). Hankkeen kokonaispinta-ala on n. 2300 ha ja alue on pääosin metsätalouskäytössä. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 320 m. Sähkönsiirto valtakunnan verkkoon on tarkoitus toteuttaa 110 kV ilmajohtolla, jonka pituus on vaihtoehdosta riippuen 8–20 km.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Selostuksessa kerrotaan, että tuulivoima-alueelle sijoittuu arviolta noin 13 % Rytken susireviirin alueen (2023 reviirirajat) otollisimmista pesimäympäristöistä. Vaikka tuulivoima-alue ei siis rakentamisaikana sovellu suden pesintään, reviirin alueella on muita vaihtoehtoisia paikkoja. Lisäksi Rytken reviirin ympärillä on tilaa laajentumiselle. Alueelle on laadittu erillinen susiselvitys.

Hankealue sijoittuu Rytken reviirin keskelle. Ilveksestä ja karhusta on tehty jälki- ja pentuehavaintoja alueelta tai sen lähistöltä. Luke näkee, että näiden selvitysten perusteella on hyvin mahdollista, että hankealue sijoittuu suurpedoille lisääntymisen ja levähtämisen kannalta tärkeään elinympäristöön. Tämän hankkeen ympäristössä on (36 km säteellä) 8 eri vaiheessa olevaa tuulivoimahanketta. Näistä osa rajautuu toisiinsa ja muodostaa laajoja tuulivoima-alueita. Alueen susireviirille sijoittuu tämänhetkisen reviirirajauksen mukaan tässä tarkasteltavan hankkeen lisäksi osin yksi toinen tuulivoimahanke.

Selostuksen mukaan esim. susi voi kuitenkin siirtyä pentujen kanssa tai pesimään muille alueille reviirin sisällä ja että toisaalta reviirin ympärillä on tilaa myös laajentaa reviiriä. Luke huomauttaa, että kyseessä on luontodirektiivin liitteen IV(a) laji, jolloin sen lisääntymis- ja levähdyspaikojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla. Luontodirektiivin tulkintaohjeiden mukaan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja tulee suojella myös silloin, kun ne hylätään, mutta on riittävän todennäköistä, että laji palaa näille paikoille. Näin ollen sellaista häirintää hankkeen ei tule aiheuttaa, missä lajin yksilöt joutuisivat lisääntymisen osalta turvautumaan väistämiseen.

Lisäksi on tärkeää huomioida kaikkien lajien osalta, että tapauksissa, joissa elinympäristö muuttuu lajille käyttökelvottomaksi ja yksilöt siirtyvät muualle, lajin sisäinen kilpailu kiristyy.

Alueen ulkopuolella voi näkyä lyhytaikainen immigraatiosta johtuva positiivinen vaikutus, mutta elinympäristön tuhoutuminen on populaatiotasolla vaikutukseltaan suoraan verrattavissa kantokyvyn pienenemiseen. Hieman pidemmällä, muutaman vuoden aikavälillä, voi olla yhdentekevää populaatiotasolla, siirtyikö yksilöt muualle vai kuolivatko ne heti.

Selostuksen mukaan hankealueella on suhteellisen vahva metsokanta. Alueelta paikannettiin muutama teeren soidin ja kaksi paikallisesti huomionarvoista metson soidinta. Selostuksen mukaan tuulivoima-alueen metsojen soidinpaikat ovat merkittävyydeltään paikallisia (alle 5 kukkoa), joten niihin ei ollut tarpeen soveltaa alueellisesti merkittävän soittimen suojavyöhykesuositusta (1 km). Selostuksessa todetaan, että voimaloiden sijoittamisessa on otettu huomioon teeren ja metson soidinpaikat 300 metrin suojavyöhykkeellä.

Luke huomauttaa tässä yhteydessä, että mikäli soittimilla havaittujen metsokukkojen määrää käytetään mahdollisten haittavaikutusten suuruuden arvioinnissa, tulee käsitellä soittimen kukkojen lukumäärän epävarmuutta. Kaikki kukot eivät välttämättä ole kartoitushetkinä soidinkeskuksessa, vaikka ne siellä keskimäärin viihtyvät kiivaimpaan soidinaikaan. Luke näkee puutteena, että soidinpaikkaselvitykset on toteutettu vain yhtenä vuonna. Kanalinuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Vaikutusten arvioinnissa olisi tullut huomioida, että yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle.

Selostuksen mukaan vaikutuksia kohdistuu pääasiassa alueen pyiden elinympäristöihin. Luke näkee tämän arvion puutteellisenä. Olemassa olevan kirjallisuuden perusteella, etäisyydet suunniteltujen voimaloiden ja kanalinusoidinten sekä niihin liittyvien rakenteiden välissä ovat riittämättömät. Mahdollisten vaikutusten lieventämiseksi tulisi esim. tornien rakenteissa käyttää huomioratkaisuja. Lisäksi on syytä ajoittaa rakentamistoimet lisääntymisajan ulkopuolelle. Saadut soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulisi ottaa paremmin huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Lisäksi Luke huomauttaa, että metson tapauksessa vaikutuksia syntyessä, ne saattavat olla pitkäaikaisia. Saksassa, Ruotsissa ja Itävallassa tehdyssä tutkimuksessa ei ollut mitään viitteitä siitä, että metsot tottuivat tuulivoimaan edes 8 vuoden aikana (Coppes et al. 2020). Täten tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle.

Suunnitelma seurantaohjelmaksi on suppea. Selostuksen mukaan linnustonselvityksiä ja muita luontoselvityksiä voidaan tarpeen mukaan toistaa, mikäli seurannalle arvioidaan jossakin vaiheessa oleva tarvetta. Luke näkee, että esim. metsäkanalintujen soidinten osalta (ja paikallisen kannan) seurantaa on syytä suorittaa, mikäli lähimmät voimalat tulevat sijaitsemaan 300 m etäisyydellä soittimista.

3 Lausunnon tiivistelmä

Hankealue sijoittuu Rytlyn revierin keskelle. Ilveksestä ja karhusta on tehty jälki- ja pentuehavaintoja alueelta tai sen lähistöltä. Luke näkee, että näiden selvitysten perusteella on hyvin mahdollista, että hankealue sijoittuu suurpedoille lisääntymisen ja levähtämisen kannalta tärkeään elinympäristöön.

14.6.2024

1607/00 04 05/2024

Selostuksen mukaan esim. susi voi kuitenkin siirtyä pentujen kanssa tai pesimään muille alueille reviirin sisällä ja että toisaalta reviirin ympärillä on tilaa myös laajentaa reviiriä. Luke huomauttaa, että kyseessä on luontodirektiivin liitteen IV(a) laji, jolloin sen lisääntymis- ja levähdyspaikojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla. Luontodirektiivin tulkintaohjeiden mukaan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja tulee suojella myös silloin, kun ne hylätään, mutta on riittävän todennäköistä, että laji palaa näille paikoille. Näin ollen sellaista häirintää hankkeen ei tule aiheuttaa, missä lajin yksilöt joutuisivat lisääntymisen osalta turvautumaan väistämiseen. Selostuksen mukaan hankealueella on suhteellisen vahva metsokanta. Selostuksessa todetaan, että voimaloiden sijoittamisessa on otettu huomioon teeren ja metson soidinpaikat 300 metrin suojavyöhykkeellä. Luke näkee tämän arvion puutteellisenä. Olemassa olevan kirjallisuuden perusteella, etäisyydet suunniteltujen voimaloiden ja kanalitussoidinten sekä niihin liittyvien rakenteiden välissä ovat riittämättömät. Lisäksi Luke huomauttaa, että metson tapauksessa vaikutuksia syntyessä, ne saattavat olla pitkäaikaisia.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 14.06.2024 klo 11:04:44.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: